

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec T-471/11

**Éditions Odile Jacob SAS
proti
Európskej komisii**

„Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Trh s vydávaním kníh — Rozhodnutie, ktorým sa koncentrácia vyhlasuje za zlučiteľnú so spoločným trhom pod podmienkou spätného prevodu aktív — Rozhodnutie o schválení nadobúdateľa prevádzaných aktív — Rozhodnutie prijaté po tom, ako Všeobecný súd zrušil pôvodné rozhodnutie týkajúce sa toho istého postupu — Záujem na konaní — Porušenie článku 266 ZFEÚ — Porušenie záväzkov uložených rozhodnutím o podmienenom schválení — Rozlišovanie medzi podmienkami a povinnosťami — Zásada zákazu retroaktivity — Posúdenie ponuky nadobúdateľa — Nezávislosť nadobúdateľa od spoločnosti, ktorá na neho previedla aktíva — Zneužitie právomoci — Povinnosť odôvodnenia“

Abstrakt – Rozsudok Všeobecného súdu (druhá komora) z 5. septembra 2014

1. *Súdne konanie — Vedľajšie účastníctvo — Námietka neprípustnosti nevznesená žalovaným — Neprípustnosť*
(Štatút Súdneho dvora, článok 40 štvrtý odsek a článok 53; Rokovací poriadok Všeobecného súdu, článok 116 ods. 3)
2. *Súdne konanie — Vedľajšie účastníctvo — Dôvody odlišné od dôvodov uvádzaných hlavným účastníkom konania — Neprípustnosť*
(Štatút Súdneho dvora, článok 40 štvrtý odsek a článok 53; Rokovací poriadok Všeobecného súdu, článok 116 ods. 3)
3. *Žaloba o neplatnosť — Fyzické alebo právnické osoby — Záujem na konaní — Nevyhnutnosť skutočne existujúceho záujmu — Záujem týkajúci sa budúcej situácie, ktorá však určite nastane — Prípustnosť*
(Článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ)
4. *Žaloba o neplatnosť — Fyzické alebo právnické osoby — Záujem na konaní — Žaloba osoby, ktorej je určený rozsudok súdu Únie, podaná proti aktu inštitúcie prijatému na vykonanie uvedeného rozsudku — Prípustnosť — Základ pre prípadnú žalobu o náhradu škody*
(Článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ)
5. *Súdne konanie — Dôvody — Právna kvalifikácia dôvodu, ktorý je odlišný od dôvodu uplatneného v inom spore — Prípustnosť*
(Článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ; Charta základných práv Európskej únie, článok 47)

6. *Žaloba o neplatnosť — Zrušujúci rozsudok — Dosah — Absolútna právna sila rozhodnutej veci — Dosah — Zohľadnenie tak odôvodnenia, ako aj výroku — Právna otázka predstavujúca obiter dictum, ktorá presahuje hranice sporu prejednávaného pred súdom Únie — Vylúčenie — Účinky zrušujúceho rozsudku — Povinnosť pôvodcu nového rozhodnutia postaviť sa do situácie v deň prijatia zrušeného aktu a zohľadniť ustanovenia, ktoré boli vtedy platné a účinné*

(Články 264 ZFEÚ a 266 ZFEÚ)

7. *Žaloba o neplatnosť — Zrušujúci rozsudok — Vykonávacie opatrenia — Odmietnutie prijať opatrenia idúce nad rámec nahradenia zrušeného aktu — Spochybnenie rozsahu povinnosti vykonania — Procesný postup — Žaloba na nečinnosť — Spochybnenie zákonnosti aktu prijatého na nahradenie zrušeného aktu — Procesný postup — Žaloba o neplatnosť*

(Články 263 ZFEÚ, 265 ZFEÚ a 266 ZFEÚ)

8. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Preskúmanie Komisiou — Rozlišovanie medzi podmienkami a povinnosťami uloženými podnikom v rámci konania, ktorého predmetom je schválenie koncentrácie za určitých podmienok — Účinky*

[Nariadenie Rady č. 4064/89, článok 8 ods. 2, článok 8 ods. 5 písm. b) a článok 14 ods. 2 písm. b) a c); oznámenie Komisie 2001/C 68/03, bod 12]

9. *Právo Európskej únie — Zásady — Ochrana legitímnej dôvery — Právna istota — Odmietnutie ochrany osobe porušujúcej platnú právnu úpravu — Prednosť zásady zákonnosti pred zásadami právnej istoty a legitímnej dôvery odôvodnená nevyhnutnosťou zachovať rovnosť zaobchádzania*

10. *Akty inštitúcií — Časová pôsobnosť — Zákaz retroaktivity — Výnimky — Podmienky — Dosiahnutie cieľa všeobecného záujmu a dodržanie legitímnej dôvery — Zrušenie rozhodnutia o schválení nadobúdateľa spätne prevedeného majetku v rámci koncentrácie z dôvodu nedostatku samostatnosti mandátára — Prijatie rozhodnutia so spätnou účinnosťou s cieľom napraviť pôvodnú nezákonnosť — Prípustnosť*

11. *Žaloba o neplatnosť — Rozsudok zamietajúci žalobu o neplatnosť — Účinky — Relatívna právna sila rozhodnutej veci — Zachovanie prezumpcie zákonnosti napadnutého aktu — Nepripustnosť novej žaloby s rovnakým predmetom, proti rovnakým účastníkom konania a na základe rovnakého dôvodu*

(Článok 256 ods. 1 ZFEÚ)

12. *Žaloba o neplatnosť — Zrušujúci rozsudok — Účinky — Povinnosť prijať vykonávacie opatrenia — Zrušenie rozhodnutia o schválení nadobúdateľa spätne prevedeného majetku v rámci koncentrácie — Rozhodnutie, ktoré nevyhnutne nemusí vychádzať z rovnakého odôvodnenia ako napadnutý akt — Zohľadnenie údajov týkajúcich sa obdobia po dni prijatia napadnutého aktu — Prípustnosť*

(Článok 266 ZFEÚ)

13. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Preskúmanie Komisiou — Posúdenia ekonomickej povahy — Diskrečná právomoc pri posúdení — Súdna preskúmanie — Hranice*

(Nariadenie Rady č. 4064/89, článok 2)

14. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Preskúvanie Komisiou — Závazky dotknutých podnikov, v dôsledku ktorých môže byť oznámená transakcia zlučiteľná s vnútorným trhom — Závazok spätného prevodu majetku — Kritériá výberu nadobúdatela — Možnosť Komisie vybrať nadobúdatela, ktorý je najviac schopný zaručiť dokonalú hospodársku súťaž na trhu — Neexistencia — Spätný prevod majetku na nadobúdatela, ktorý nemá skúsenosti v dotknutom odvetví — Prípustnosť — Podmienky — Súdne preskúvanie — Hranice*

[Nariadenie Rady č. 4064/89, článok 2 ods. 1 písm. a), článok 2 ods. 2 a 3; oznámenie Komisie 2001/C 68/03, bod 49]

15. *Hospodárska súťaž — Koncentrácie — Preskúvanie Komisiou — Závazky dotknutých podnikov, v dôsledku ktorých môže byť oznámená transakcia zlučiteľná s vnútorným trhom — Závazok spätného prevodu majetku — Kritériá výberu nadobúdatela — Súčasný alebo potenciálny konkurent — Nezávislosť nadobúdatela vo vzťahu k prevodcovi — Rovnaká osoba, ktorá je členom niektorých orgánov prevodcu aj nadobúdatela — Prípustnosť — Podmienky*

[Nariadenie Rady č. 4064/89, článok 2 ods. 1 písm. a), článok 2 ods. 2 a 3; oznámenie Komisie 2001/C 68/03, bod 49]

16. *Akty inštitúcií — Odôvodnenie — Povinnosť — Rozsah — Rozhodnutie o uplatnení pravidiel v oblasti koncentrácií medzi podnikmi — Rozhodnutie o schválení koncentrácie — Odôvodnenie dopĺňajúce odôvodnenie, ktoré už samo osebe postačuje*

(Článok 296 ZFEÚ)

1. Pozri text rozhodnutia.

(pozri bod 36)

2. Pozri text rozhodnutia.

(pozri body 36, 37)

3. Pozri text rozhodnutia.

(pozri bod 39)

4. Osoby, ktorým je určený rozsudok súdu Únie zrušujúci akt inštitúcie, majú záujem na konaní v spore týkajúcom sa vykonania tohto rozsudku predmetnou inštitúciou, a to aj keď napadnutý akt už nemá žiadne účinky. Samotná okolnosť, že žalobkyňa by nemala ani v prípade zrušenia napadnutého rozhodnutia žiadny prostriedok na získanie aktív, ktoré prevádzal iný podnik, pričom táto transakcia bola schválená zrušeným rozhodnutím, nemôže preto spochybniť túto zásadu. Keďže prijatie rozhodnutia predstavuje spôsob, akým chcela Komisia vykonať rozsudok, žalobca má záujem na konaní proti napadnutému rozhodnutiu už len z dôvodu svojho postavenia účastníka konania vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok.

Okrem toho podnik, ktorý sa nachádzal na užšom zozname piatich potenciálnych nadobúdateľov aktív, ktoré mali byť prevedené v rámci koncentrácie, má odôvodnený záujem na zrušení rozhodnutia Komisie schvaľujúceho iný z týchto piatich podnikov, keďže toto rozhodnutie nevyhnutne môže ovplyvniť jeho obchodnú situáciu bez ohľadu na otázku, či v prípade zrušenia napadnutého rozhodnutia môže byť schválený ako nadobúdateľ predmetných aktív.

Žalobca má navyše záujem domáhať sa zrušenia aktu, ktorý sa ho priamo týka, s cieľom dosiahnuť, aby súd Únie konštatoval, že voči nemu nastala protiprávnosť, keďže takéto konštatovanie môže slúžiť ako základ pre prípadnú žalobu o náhradu škody určenú na to, aby sa primeraným spôsobom napravila škoda spôsobená napadnutým aktom.

(pozri body 40, 41, 43, 44)

5. Žiadne ustanovenie Štatútu Súdneho dvora alebo rokovacieho poriadku nezakazuje účastníkovi konania uplatniť odlišnú právnu kvalifikáciu žalobného dôvodu, než je tá, ktorú uplatnil v inom spore. Právo podať žalobu na Všeobecný súd, ktoré má fyzická alebo právnická osoba na základe článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, nemôže byť obmedzené v prípade neexistencie právneho základu výslovne stanoveného na tento účel bez toho, aby sa porušili základné zásady, a to zásada legality a zásada dodržania práv na obhajobu, ako aj právo na účinnú súdnu ochranu a prístup k nezávislému súdu, zaručené článkom 47 Charty základných práv Európskej únie.

Hoci účastníci konania určujú predmet sporu, ktorý súd nemôže zmeniť, prináleží súdu, aby vyložil žalobné dôvody skôr z hľadiska ich obsahu ako z hľadiska ich kvalifikácie a aby následne pristúpil ku kvalifikácii dôvodov a tvrdení uvedených v žalobe.

Zásada *non concedit venire contra factum proprium* sa v práve Únie týka len nemožnosti účastníka konania spochybníť pred odvolacím súdom skutkovú alebo procesnú okolnosť uznanú pred prvostupňovým súdom, ktorá sa nachádza v zápisnici z pojednávania na tomto súde.

(pozri body 50 – 52)

6. Zrušujúce rozsudky vyhlásené súdmi Únie majú od nadobudnutia právoplatnosti absolútnu právnu silu rozhodnutej veci. Táto sa týka nielen výroku zrušujúceho rozsudku, ale takisto odôvodnenia, ktoré tvorí potrebnú oporu pre výrok a je od neho preto neoddeliteľné.

Právna sila rozhodnutej veci sa v prípade rozsudku týka len skutkových a právnych okolností, o ktorých sa účinne alebo nevyhnutne rozhodlo. Navyše, *obiter dictum* nachádzajúci sa v zrušujúcom rozsudku nemá absolútnu právnu silu rozhodnutej veci. Článok 266 ZFEÚ teda kladie inštitúcii, ktorá vydala zrušený akt, povinnosť len v hraniciach toho, čo je nevyhnutné na zabezpečenie vykonania zrušujúceho rozsudku.

Postup, ktorým sa má nahradiť zrušený akt, sa musí znovu začať presne v bode, kde došlo k protiprávnosti. Zrušenie aktu, ktorým sa končí správne konanie obsahujúce viaceré štádiá, nespôsobuje nevyhnutne zrušenie celého postupu predchádzajúceho prijatiu napadnutého aktu nezávisle od dôvodov zrušujúceho rozsudku, či už vecných alebo procesných. Pôvodca aktu sa teda musí postaviť do situácie ku dňu, keď prijal zrušený akt, a prijať náhradný akt v závislosti od ustanovení platných a účinných v danom čase a vtedy relevantných skutkových okolností. Môže sa však vo svojom novom rozhodnutí odvolávať na iné dôvody, ako sú tie, na ktorých založil svoje prvé rozhodnutie. Okrem toho nie je povinný vyjadriť sa znovu k aspektom pôvodného rozhodnutia, ktoré neboli spochybnené zrušujúcim rozsudkom.

(pozri body 56 – 59, 63, 66, 67, 125)

7. Pozri text rozhodnutia.

(pozri bod 71)

8. Nariadenie č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi a oznámenie Komisie o nápravných opatreniach akceptovateľných v zmysle nariadenia č. 4064/89 a nariadenia č. 447/98 stanovujú rozlišovanie medzi podmienkami a povinnosťami uloženými podnikom v rámci konania, ktorého

predmetom je schválenie koncentrácie za určitých podmienok. Ak dotknuté podniky porušia povinnosť stanovenú rozhodnutím Komisie, Komisia ho môže odvolať a uložiť týmto podnikom pokutu. Na druhej strane, pokiaľ ide o porušenie podmienky, nariadenie č. 4064/89 výslovne nestanovuje osobitné dôsledky.

Za týchto okolností na jednej strane pokiaľ osoba poruší podmienku, ktorá je štrukturálnym opatrením, bez ktorého koncentráciu nebolo možné povoliť, rozhodnutie, ktorým sa transakcia vyhlasuje za zlučiteľnú so spoločným trhom, stráca platnosť. Na druhej strane v prípade nedodržania povinnosti, ktorú ukladá rozhodnutie vyhlasujúce koncentráciu za zlučiteľnú so spoločným trhom, Komisia môže odvolať uvedené rozhodnutie a uložiť pokutu podniku, ktorý porušil uvedenú povinnosť, no nie je povinná prijať takéto opatrenia.

(pozri body 73, 76, 77, 80, 83)

9. Pozri text rozhodnutia.

(pozri body 92 – 94)

10. Zásada istoty právnych situácií, ktorá je všeobecnou zásadou práva Únie, bráni vo všeobecnosti tomu, aby dosah aktu z hľadiska času siahal až k dátumu, ktorý by predchádzal dátumu jeho uverejnenia. Podľa ustálenej judikatúry to však môže byť inak vo výnimočných prípadoch, keď cieľ, ktorý sa má dosiahnuť, to vyžaduje a keď legitímna dôvera dotknutých osôb je riadne dodržaná. Toto konštatovanie nie je založené na rozlišovaní medzi individuálnymi rozhodnutiami a regulačnými aktmi.

Dodržanie zákonnosti a právnej sily rozhodnutej veci zo strany správneho orgánu predstavuje zjavne cieľ verejného záujmu. Takémuto cieľu zodpovedá aj rozhodnutie Komisie sledujúce cieľ napraviť právne vákuum spôsobené tým, že súd Únie zrušil prvé rozhodnutie o schválení nadobúdateľa prevádzaných aktív na základe záväzkov spojených s rozhodnutím o schválení koncentrácie podnikov, a tým aj chrániť právnu istotu podnikov podliehajúcich uplatneniu nariadenia č. 4064/89 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi.

Pokiaľ ide o zásadu legitímnej dôvery, nebráni ani prijatiu nového rozhodnutia o schválení so spätnou účinnosťou, keďže splnenie záväzkov stanovených rozhodnutím o podmienenom schválení koncentrácie, ktoré v okamihu prijatia nového rozhodnutia naďalej zaväzuje podnik, ktorý sa zaviazal previesť majetok s cieľom uskutočnenia koncentrácie, implikuje na jednej strane to, že tento podnik navrhne Komisii schválenie nadobúdateľa majetku, ktorý sa má spätne previesť v súvislosti s koncentráciou, a na druhej strane, že Komisia rozhodne o návrhu týkajúcom sa nadobúdateľa predloženom podnikom.

(pozri body 102, 103, 106, 108)

11. Rozsudky zamietajúce návrhy na zrušenie aktu prijatého inštitúciou Únie majú relatívnu právnu silu rozhodnutej veci, ktorej jediným dôsledkom je neprípustnosť akejkoľvek novej žaloby s tým istým predmetom, medzi tými istými účastníkmi konania, založenej na tom istom dôvode. Takýto rozsudok teda neznamená, že napadnutý akt je platný, ale len to, že žiadny z dôvodov uvádzaných žalobcom nebol opodstatnený a že to isté platí o dôvodoch verejného poriadku, ktoré je súd povinný skúmať aj bez návrhu. Preto pre napadnutý akt naďalej platí prezumpcia zákonnosti, ktorá takisto pre všetky subjekty práva Únie implikuje povinnosť uznať plnú účinnosť tohto aktu, pokiaľ sa nepreukáže jeho protiprávnosť.

(pozri body 117, 144)

12. Po zrušení správného aktu jeho původce musí přijat nový náhradný akt tak, že sa postaví do situácie ku dňu, keď bol tento akt prijatý, v závislosti od ustanovení platných a účinných v danom čase a vtedy relevantných skutkových okolností. Môže sa však vo svojom novom rozhodnutí odvolávať na iné dôvody, ako sú tie, na ktorých založil svoje prvé rozhodnutie.

Kontrola koncentrácie si vyžaduje výhľadovú analýzu situácie hospodárskej súťaže, ktorá môže v budúcnosti vyplynúť z koncentrácie, aj pokiaľ ide o posúdenie životaschopnosti nadobúdateľa a jeho schopnosti udržať a rozvíjať efektívnu hospodársku súťaž na dotknutých trhoch.

Preto pokiaľ Komisia musí *a posteriori* vykonať analýzu situácie hospodárskej súťaže vyplývajúcej z koncentrácie, môže oprávnené preskúmať, či jej analýza uskutočnená na základe okolností, ktoré poznala v deň prijatia zrušeného rozhodnutia, je podporená údajmi o období po tomto dni.

(pozri body 125, 127, 128, 134)

13. Pozri text rozhodnutia.

(pozri body 135 – 138)

14. Pozri text rozhodnutia.

(pozri body 145, 146, 148)

15. V rámci koncentrácie podmienka nezávislosti nadobúdateľa spätne prevedeného majetku, aby bola táto koncentrácia schválená, sleduje najmä zaručenie schopnosti nadobúdateľa správať sa na trhu ako efektívny a autonómny konkurent bez toho, aby jeho stratégia a jeho voľba mohli byť ovplyvnené prevodcom. Túto nezávislosť možno posúdiť tak, že sa preskúmajú kapitálové, finančné, obchodné, osobné a vecné prepojenia medzi oboma spoločnosťami.

Okolnosť, že rovnaká osoba je členom riadiacich orgánov nadobúdateľa a dozorných orgánov prevodcu, nevyhnutne nemusí preukazovať, že nadobúdateľ je závislý od prevodcu.

Pokiaľ sa totiž na žiadosť Komisie nadobúdateľ formálne zaviazal pred prijatím rozhodnutia o schválení, že jednak ukončí funkciu tejto osoby v rámci tejto spoločnosti v lehote jedného roka odo dňa schválenia ponuky poslednej uvedenej spoločnosti, a jednak, že uvedená osoba sa nebude zúčastňovať počas tohto obdobia zasadnutí predstavenstva a iných interných výborov, keď sa budú týkať činností dotknutých koncentráciou a nedostane žiadnu dôvernú informáciu týkajúcu sa dotknutého odvetvia činnosti zo strany vedúcich predstaviteľov alebo prevádzkových manažérov nadobúdateľa, možno usudzovať, že Komisia dbala na to, aby prítomnosť rovnakej osoby v rámci riadiacich orgánov nadobúdateľa aj dozorných orgánov prevodcu nemohla narušiť nezávislosť nadobúdateľa, a v dôsledku toho na zachovanie a rozvoj účinnej hospodárskej súťaže na dotknutom trhu.

(pozri body 152, 155, 158, 159)

16. Pozri text rozhodnutia.

(pozri body 175 – 177, 182)